

ספר

נחל דמעה

והוא אבל כבוד ומספד תמרורים על
פטירת אאמו"ר הגאון הקדוש איש
המודות, פועל צדקות, ביתו פתוח
לרוחה, בצלו חסו למנוחה, כקש"ת
מו"ה יהושע בריסק זלה"ה שהי'
אבדק"ק ט' דאדא לערך מ"ה
שנים. וההספד בשעת הקמת המצבה
והצוואה של אאמו"ר ז"ל. שכתב
בקדושה ובטהרה

נערך ונסדר, בלב מר ונשבר מאת בנו ותלמידו

נתן צבי בריסק

אבדק"ק טשעקא יצ"ו

בעה"מ ספר נחלת צבי עמס"א ונחלת
אבות עה"נ ש"פ ונחלה לישראל על ההלים

נדפס בדפוס המשובה "קדימה" קלויז' תרפ"ג

Adresse: **Nathan Brisk Primrabin**
jud. Bihor (Grossrumänien) **Ceică**

ואהזיקנא מכותא לגיסי יקורי הרב החוב, איש
 המדות, מואם בבצע מעשקות, וכו'
 מו"ה מנחם ישעי' הכהן שווארטיץ ג"י מעיר
 קלויזענבורג שעזר לי בכל פעם בהדפסת ספריי
 בתיקון לשון וסידור הדברים. ה"י ישלם לו שכרו
 ויזכה לישוב באוהל של תורה בלי מונע לאורך ימים
 ושנים מתוך נחת והרחבה עם עזרו מקדש גיסתי
 הצנועה מ' הי' זיסל ת"י עבג"צ בב"א

מודעה!

בכל מקום מספרי שמוזכר שם גוי כותי או עכו"ם
 וכדומה, לגנאי הכוונה על האומות הקדמונים
 הפראים שלא נגה עליהם אור אמונת השי"ת. לא כן
 העמים הנאורים שבזמנינו שאנחנו יושבים בקרבם ונכנפי
 חסדם אנו חוסים מחויבים אנחנו לכבדם כחק אהבת
 רעים ולהתפלל בעד שלם וטובת המלכות וקיומם

המחבר.

ישמעו המבקרים. וידעו החוקרים. הבאים במשפט
 עם כל מהברת. אז הוקן החכמה היא שומרת.
 ואנה פני מועדות. לבאר סתימות או לפתור חידות.
 ובזה הלא אחת-מאלה לא ימצאו. בביתה לחם ושמלה
 לא הובאו. קצר המצע ודל מראהו. כף איש יבלעהו
 אך בשביל פרדה אחת טובה. ראיתיהו לחובה. שאתן
 לה מהלכים. ולהעלותה ממהשכים. הא צוואת אאמור
 הגאון הצדיק מו"ה יהושע בריסק זלה"ה מגזע מהר"ם
 פאדעווע ז"ל אב"ד דק"ק ט' דאדא במדינת הונגאריא
 לערך מ"ה שנים. והי' נודע מלבד גדולתו בתורה גם
 בטוב לבבו וצדקת פזרונו. שהפצירו בו זה כבר
 להפיצו ע"פ תבל כי מזה ישמע חכם ויוסף לקח
 צדיק מה פעל. ותעודת האדם הישר בימי חלדו לסגל
 במצות ומע"ט. ולתת שם ושארית טוב לנפשו ונשמתו
 באוצר החיים. ומחובר לטהרה שני הספדים שנשאתי
 במר לבב הראשון בכלות ימי השבעה והשני בשעת
 הקמת המצבה. כי לא זכיתי להיות על הלוי.
 וזכות אאמור הגה"צ ז"ל יגן עלי שאזכה לישב השקמ
 ושאנן באוהל של תורה ולגדל את זרעינו.
 בנינו ובנותינו. לתורה ול-ופה ולמע"ט בחברת זוגתי
 הרבנית הצנועה שתי.

יבוהן לבות וכליות אתה אלהי. אלוך נפשי נשאתי.
 הושה לעזרתי. בו בטח לבי ונעזרתי.
 פה פשעקע ג' נעבים תרפ"ג לפ"ק.

המחבר.

צוואה

כתיב כי לא ידע האדם את עתו וגוי' וכתיב למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו וגוי' ע"כ אמרתי גם אני הקטן שבקטנים השפל שבשפלים אכתוב איזהו מילין לבני ביתי ולבקש מהם ש'ייתו דברי אחר פטירתו מן העולם אחר אריכת ימי בטוב:

א' תיבה ומיד שראו אנלי איזהו השתטת יעמדו עשרה אנשים כשרים אם ציבלתם להתפלל בעבורי בעבור כשמי ויחלקו מעות משלי אשר מוכן לכל הפחות ח"י זה"כ:

ב' אם ח"י לא אזכה לבא לאה"ק אזי אם יהי' ציבלתם עכ"פ יוליכו אותי לקברי אבותי הזקנים אשר שוכנים בטשאבע שהיו לדיקים גמורים אנשי מעשה אבל בלא זלזול עפ"י שאלת ת"ח הסמוכים לפה ואני מרונה לדבריהם ולא להלין אותי או לעכב אותי משום כבוד כי אין אני רודף אחר כבוד בחיים מוכן הדבר וכו':

ג' אבקש בני קהילתי אנשים יוקרים הקהל שלי אשר כל ימי חיותי מחזיקים אותי הלי"ש ותמיד הי' הפילתי להשי"ת בעבוריהם על גוף ונפש שלא יארע שום תקלה בצתיהם ובימים כוראים שכפתי שיחי וחשבתי לבני ידעתי שאין אני ראוי והגון לכך אבל בקשתי השי"ת אנשים אלו טועים צי הם חושבים בלזם אולי ירא חטא אני ע"כ אל הבייש אות אם לא צגיני צגיין אציתי הלדיקים וצגיין לדיקי הדור אשר אני תמיד מסתופף בליים ואקוה להשי"ת שלא הי' לדיק כמה וכמה ענינים אני יודע ובודאי אם אוכל לעשות גם לאחר ארכת ימי אשתדל א"ע רק ראשית תעשו כל עמדי חסד וטובה כדי שאזדקך במהרה מלוכלוך חטאים

הטאים ופשעים אשר בי וכל אי יתאמן לעשות טובה לנפש
 כדי שאוכל לשכוב בהשקט תאמינו לי שאני למדתי תמיד
 משניות וגם אמרתי קדיש בעד נשמות אשר כפרדים
 מאתנו זעתי אשר אני כה וגם בעד נשמות אשר שמעתי
 שאין להם קדיש בלי שום מעות רק בעד גמילת חסד ע"כ
 יעשו כח גם עמי גמילת חסד של אחת:

ד' המתעסקים עמי יטבלו אי"ע במקוה כשירה:

ה' שלא יספידו אותי יותר מדאי הן אנשים אשר היו לי
 אוהבים כאמנים ומיוצאי חללי ולא יאמרו עלי
 שבחם שלא היו בי רק בזה הדברים שתמיד היו מחשבותי
 לעבוד את צוראי ובניי יחי יהיו ת"ח ויראי ד' ולא בתואר
 לדיק וחסיד רק שאני ממקור לדיקים וקדושים מנמה וכמה
 דורות:

ו' אם אשאר פה ח"ו לקבוע לי מקום מיוחד במעות שלי
 וכל חפנים וכלים וכל ההוצאות יהי ממעות שלי:

ז' יחלקו מעות בעת כתיבת גופי בקבר לכל הפחות
 ח"י זהו"כ:

ח' ילמדו משניות בעבור נשמתו חון מבניי יחי עמו"ש
 וחתניי יחי עמו"ש עכ"פ ג' ת"ח עניים ואם
 יותר מה טוב ומה נעים וישלחו מעות לאה"ק לכולל ששים
 זהו"כ בעד לימוד משניות ולהזכיר אותי ביא"ל וסכום כזה
 לשיבת זקנים באה"ק באופן זה ללימוד משניות ולהזכיר ביא"ל
 ואם יוכלו יתנו יותר כפל כפלים אי עוד יותר כפי הבנת
 שכליהם כי מעולם לא היו מחשבתי רק לטובת נשמתו לא
 להנות מעולם השפל הזה:

ט' בעת כתיבת גופי בקבר יפזרו עלי עפר מאה"ק הן על
 גופי הן בקברי:

י' בבית אשר מתפללים בעבור נשמתו יתנו לפני העמוד כל השנה צ' נרות ממונות שלי וציוס הארצייט יתנו תיקון וגם יפזרו כל אחד ואחד מיוצאי חלצי לדקה מה שביכלתם לעשית וגם זוגתי תחי' כל ימי חייתה אם אפשר לה וגם ילמוד כאו"א משניות בעבור נשמתו וגם ת"ח וידליקו נרות במקום התפילה וכה נשמה יהי אשר יהי דולק כ"ד שעות רגופים:

י"א הרבנית שייך לפני הרב הגדול מוה"ר נתן צבי שליט"א אבל אני יודע שהוא מיחל אותו לפני לאחיו השני הרב מוה"ר דוד יעקב כ"י ואבקש הסביבה השייכים לי שאל יתפרדו ח"ו כי אדמו"ר הקדוש מליסקא ז"ל הבטיח אותי שזה ישאר לי עציג"ל צב"א ואם לא יייתי לדברי אזי אני מומין אותם לדין תורה:

י"ב אבקש יוצאי חלצי מה שנוגע בצאנזים שיהיו להם דביקות בלדיקי הדור וכל דבר יהי עפ"י עלתם הקדושים ומה שנוגע לנשים שלא ילכי צפרניות ח"ו צפאה נכרית רק יתקשטו עלתם צמנות ויהיו כולם רודפי דקה לחלק לעניים מה שביכלתם הן באכילה ושתיו ולינת הלילה ולא יהיו ח"ו לעול ולמשא:

י"ג וידעו נזהרים ממלבושי בעטנו ח"ו וידקדקו בעינינו אגולה כפי מה שגזר עליהם לדיקי הדור ודי לרבימא ברמי' א:

י"ד ולא יהיו רודפים אחר מותרות כי הש"ת משגיח בעינא פקחא ויתן לנל אחד די ושותר ולא יהי ח"ו מעות גולה צידכס כי אני יכול לכתוב מגילה ארוכה כמה וכמה כסוד נודמן לי מאת הש"ת וגם אוצניי אבקש על זה ויראו את האמת:

מ"ו ולא יבשו א"ע מפני המלעיגים רק שומע חרפתם ואין משיבין ואל יקללו שום בר ישראל ח"ו רק יתפללו עליהם שהש"ת יספוק את מחשבתו לטובה ויהי לבם לטוב: ואל יבישו בוש אדם אפילו בדבריהם דברי חכמים בנחת:

מ"ז כל מלבושיי יתקו תיכף לאח"כ ששים שלא ישאר שום מלבוש ממבושים בהו"ע גופי רק לעניים וקרובי עניי קודמים התפלין שלי לבני הגדול שיחי וגם הטלית עם געטרה שיתפלל בחוכו:

מ"ח אנשים יחידים אשר מחזיקים ותי קמיד אבקש גיהו ג"כ לעזר זוגתי תחי עם יוצאי חלץ שלא יהבישו ח"ו ובזכות זה הקב"ה יעזור להם בגוף ובכפוש:

מ"ט אבקש מכל או"א שימחלו כל לי הם עשיתי ח"ו גד רנוס כוונתי הי לטובה וגם מה שהי' צלתי לעשות עשיני בעבורם רק אבקש מאד מאד אוהביי הכ'מנים יחזקו ויאמנו בעבודת יתברך שמו וכל היושבים בה ושייכים לדגלי אבקש מהם סליחה שימחלו כל לי ויתפללו עלי ויתן כאו"א עכ"פ ג' פרוטות לדקה צעד כשתי ובזכות זה הקב"ה יאריך ימיהם בטיב ובנעימים ויזכו לראות בכ מות ציון וירושלים ולא יארע חקלה ושום מכשול ובה ה צבתך צבתיים וכל זה כהבתי בעלמי ואני מעתה שבודאי יקיימו מה שכתב ציכו ראשית כח מלוח לקיים דברי המת וגם בזכות זה יתברך כאו"א וזה הלוואה יהי' רצל בני הגדול יחי'.

א"ד השכל שבשפלים המלפז לביאת גואלינו במהרה בימינו אמן.

אור ליום צי שמת תרע"ב לפ"ק.

יהושע ב"הגמון"ש זצ"ל
ובן צפורה גיטל ע"ה ז"ל.

הספר

מספר תמרורים שאמרתי על פטירת אחימו"ר עט"ר הרב
הגאון ז"ל י"א טבת לאחר שעמדתי מן השבעה ר"ל:

מצינו שבעשרה דברים ברא מזכה אבא והעשירי היא
בהספד לא זכיתי להספידו בעת הובל לקברו ע"ג
מלאתי א"ע מחוייב לעורר עליו עתה הספד ובני אמרו חז"ל
במס' ר"ה כתיב ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי
היום שאין ת"ל היום ומה ת"ל היום, היום מלאו ימי ושנתי
ללמדך שהקב"ה ממלא שנותיהם של לדיקים מיום ליום מחדש
לחדש שנאמר את מספר ימך אמלא עכל"ה:

אהובי אחי ורבותו הביטו וראו אחימו"ר עט"ר הרב"מ אשר
הי' משמש אתגה לערך ארבעים וחמשה שנים והדרך
אתגם על דרכי התורה והיראה וגידל בניו בתורה ויראה
בכל מאמצי כמו היום אתם רואים שהי' איש כשר כי ב'
דחוכה לפני פטירתו אמר שפחד מאד כי צד' דחוכה כונן
ויהי' שבעי- וא' שנים וצאותי יום שנק לן חיים לכל חי
ונתקיים בו המקרא את מספר ימך אמלא:

והנה כשמספידין איש לדיק וכשר הנפש המת עומד שם
בשעת ההספד לאחז"ל במס' שבת אל"ן רב לרב
שמואל בר שילת אחים בהספידא דהתם קא מנא ופירוש
רש"י ז"ל בשעת ההספד ואשמע איך תתחמם ולפי"ז הספד זה
הוא בפני המת ואין אומרים בפני המת אלא דבריו של מת
שמעתי מפיו קדשו ליל ד' קודם פטירתו שאמר כמה פעמים
שחורה אני כחור שחורה אני במעשי וכחור במעשי אבותי
ע"כ אפרש דבריו הקדושים כתיב ויהי אחרי הדברים האלה
וימת יהושע בן נון עבד ד' ויקברו אותו בגבול כחלתו וגו'
מזפין להר געש שגעש עליהם החר להרגם ופי"ר רש"י ז"ל
שלא הספידוהו כראוי ואמר ר"י א"ר דמזה מוכח כל המתעלל
בהספידו של ת"ח ראוי לקברו בחייו שנאמר ויקברו איתו
בירושע

ב'יושע כתיב ובמדרש קבלת על הקרא טוב שס משמן טוב
 וגו' נולד יושע ולא הרגישו בו צרי' וכשמת הרגישו בו הכל
 שנאמר ויקברו אותו וכו' נתעללו להספידו זה פונה לכרמי
 בקם הקב"ה להרעים עליהם את העולם עכ"ל וכו' דמה
 זה מדה כנגד מדה לקוברו בחייו ולהרעים עליהם העולם
 בשביל עללות ההספד ועיין מ"כ דהנה ארז"ל לא כרת הקב"ה
 ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבע"פ שנאמר כי
 עפ"י הדברים האלה פרט ברית ואת ישראל ובספר תפארת
 ישראל מהגאון מהר"ל מפראג ז"ל האר"ך בנועמו וחז"ל ע"י
 תורה שבע"פ שהוא בפה האדם ואינה כתובה על הקלף אלא
 היא עם האדם יש חבור לתורת עם ישראל ומה שהיא בכתב
 אינו מיוחדת לישראל דוקא וא"כ יש חבור לתורה גם ישראל
 דוקא ע"י תורה שבע"פ ולא ע"י תורה שכתב ובמדרש
 הגאוןא תי' קושיית הזוסי על תאחז"ל ויתיצבו בתחתית ההר
 שבה עליהם ההר כגיגית וקשה והלא אמרו נעשה וכשמע
 ותי' פמ"ת שהם אמרו כו"כ על תורה שכתב והכפי' היתה
 על תורה שבע"פ כי גם על תורה שבע"פ היתה התבאי אם
 יקבלו וכו' ואם לאו שם תהא קבורתכם וכמו שדרשו רז"ל
 אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי ור"ל
 תורה שכתב נקרא יומם ותורה שבע"פ נקרא לילה כנודע
 מהמדרש משה היכן ידע ברקיע אימת היא לילה אלא כשהי'
 מלמדו מקרא ה"י יודע שהיא יום וכשהי' מלמדו משנה ה"י
 יודע שהיא לילה וא"כ בשביל התורה שבע"פ שהיא עיקר
 ברית ברית עם ישראל כפה עליהם הר כגיגית שמונחים
 לקבל עליהם תורה שבע"פ ובמיתת יושע שהוא ה"י אז
 העיקר מהתורה שבע"פ נדחן במשנה מס' אבות משה קיבל
 תורה מסיני ומסרה ליושע וא"כ ישראל שבאותו הדור
 שנתעללו במיתתו להספידו בזה הראו לדעת שכל בעיניהם
 קבלת התורה שבע"פ ולא על לב להספידו ע"י מיתת יושע

תכתן מגרעת ח"ו להתורה שב"פ שז"א מסורה ליהושע
 והגיע להם העונש מכ"מ להרעיש עליהם העולם מאותו הטעם
 שכפה עליהם הר כגיגית צעת קבלת התורה לפי מ"ת הכ"ל
 וזה דכ"י רש"י ז"ל ביהושע כתיב דהוה מכת"י ואר"י א"ר
 דמזה מוכח כל המתעלל בהספידו של ת"ח ראוי לקוברו בחייו
 ולריכבא לאקדימא מה שפירשתי מאחז"ל דאמר אם יקבלו
 ישראל התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם ול"ב מ"מ
 דוקא שם תהא קבורתכם וביארתי לפי"מ דאיתא במס' סנהדרין
 ב"ל האי מיכא אלקיכם כהן הוא כי קבר"י למשה במאי טבל
 והקשה בתוס' למה לא הקשה האידך טימא או הואיל והוא
 כ"ן ותירצו דישאל נקראו בניס למקום עכל"ה והקשה המהרש"א
 ז"ל תיכח כהן הדיוט כהן גדול מאי איכא למימר ואידך יתכן
 שהקב"ה יב"ש בכלל כהן הדיוט ח"ו ותירצו דהוא כמו מה
 מזה עכל"ה ובספר בני משה עה"ת מפרש עפי"ו מש"כ התנא
 דבי אליהו ז"ל בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע מיד
 אמר לקם הקב"ה ויקחו לי תרומה דארז"ל בשעת מ"ת כשדיבר
 הקב"ה עם ישראל פרח נשמתם והורד הקב"ה טל והחיה
 אותם ואמרו חז"ל כשישראל עושין רעונו של מקום נקראו
 בניס וכשאין עושין רעונו של מקום נקראו עבדים ולפ"ז
 א"ש מה שבי"ת דב"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע
 ונקראו בניס למקום והקב"ה רוצה תמיד להטיב לצריותיו
 וע"י מה ע"י התורה והמזות ורצה שלא יחזרו מדיבורם שאמרו
 כו"כ ונקראו בניס למקום אמר להם הקב"ה ויקחו לי תרומה
 כדי לגלות נהם שהוא כהן וכהן מורר לטמא דוקא לבניו כדי
 שלא יחזרו ממה שאמרו כו"כ דאם יחזרו תו לא נקראו בניס
 למקום וא"כ כשיפרח נשמתי בשעת מתן תורה עדיין לא
 נקראו בניס למקום עד גמר מתן וא"כ לא יוכל לטמא עליהן
 להחיותן ע"כ בשעה שהקדימו נעשה לנשמע אמר נהם הקב"ה
 ויקחו לי תרומה דע"י שהוא כהן מברחים לקבל התורה ויהיו

בניס לכהן יחזי איתם בטל תהי עינש זה היא דארז"ל אם יקבלי ישראל מיטב יאס לאו שלא יקבלו וכשיראו קולית יבדיקוס במעמד זה סופי יחזי בהם ותיכף כשעמדו בהר סיני פתח נשמחם ונא יוכל הקב"ה לטמא אלהם ולהחיותם בטל תהי אם תהא קבורהגם יעיב אם מתעגל בהספדו של מ"ה אשר בזה הדאז יאיע שאין לו שום צער על מה שנאבד החיבור שהי ע"י להתורה שבע"פ עם קיב"ה וא"כ היא כמו שלא קבל התורה ראוי לקוברו בחייו וכמו שהיתה במעמד הר סיני אלפי לא הי מקבל התורה יהוא נכון:

א אהיבי רביתי אחי ירעי הביטו יראו אם יש מכאוב במלאכי שלא זכי להספיד תיכף אדם כשר כזה אשר כל ימי חייו לא ינה להכית מעיה"ו ירק מחשבותי הי לעשות לדקה יצית פתוח לדירה הי ופתגל כבן יהי הלמוד מיעבהק להגדיק מליסקא ז"ל זע"א מהאבק בעער רגלי לדיק הדור יקבל הארה גדולה מהם אי על שצרינו כל מי שהכיר אותו תרדפה עיניו דמעית מאין הפגית יבזה יתבאר מארז"ל במסו ר"ה 79 י"ה ע"כ כתיב ציכרו"י כה אמר הי נוס הרביעי ניס השביעי יה נוס גדלי ללמדך שבקולה מיתת הלדיקים כשריפת בית אלקינו דקיב"ה יאורייתו חד היא ע"י הלדיקים המתחרס יעו"כ יש להם יכלת להלדיקים להתפלל והלדיק גוזר יהקב"ה מקיים ומתכפר להם ע"י תפילת הלדיקים החטא וזהו וככלמה פדים שנתנו דע"י התורה שבע"פ ינופר העוונות כנ"ל וכשמת הלדיק מי יתפלל ינופר החטאים ישיבות יפשעים ע"כ שקולה מיתת לדיקים כשריפת בית אלקינו וזהו ביאור הכי שחרה אני במעשי באפילי אם חטא כי אין לדיק בארץ אשר יעשה ע"כ ולא יחטא נאה אני במעשה אבותי על ידי התורה שבע"פ פה קבלי עליהם אבותי אפילו אם יש לי חטא נתנפר ונעשה נאה על ידי מעשה האבות יא"ש:

ודהנה תיעלת ההספד ארז"ל במס' ברכות אגרא דהספידא דלוי
 ופי' רש"י ז"ל להרים קול ולהרבות בכני' וכן היא
 ביו"ד סימן שכ"ב ומזותי שירים קולו ולומר עליו דברים
 המשבחים את הלב כדי להרבות בכי' ואחז"ל שהקב"ה סופרין
 ומכיתין בצית גבזו שנאמר נדו ספרת אתה ואיתא במס'
 מו"ק דף כ"ה ע"א מ"ת זכרו ובמותי של אדם מתים כשהן
 קטנים כדי שיזכה ויתאבל ערבונא שקל מיני' אלא שלא בנה
 ויתאבל על אדם כשר שכל הציבור והמתאבל על אדם כשר
 מוחלין לו על כל עונותיו בשביל פבוד שעה לו והטעם
 השיבות הדמעות כי בתפ"ס שא' מתקוני תשובה על חטא הידוע
 הוא המוריד דמעות על אדם כשר והטעם כי בספר הד'
 אבל שבס' שמיכה לחמי מביא בשם ספר פני יצחק דאין
 זבח בלא נסכים ומיתת לדיקים הוא קרבן והדמעות הוא
 הנסכים וכי בספר עין הדעת טוב למתרחו"ו ז"ל דמביאר
 בזה"ק דיש קרבן בהמה וקרבן אדם ועל קרבן אדם כתב
 כי יקריב מנח קרבן ממש ולכן לא כתב אדם מנח כי
 יק"ב קרבן רק אדם כי יקריב מנח קרבן שאדם בעלמי
 י"ה קרבן זהו קרבן לדי' אש הקרבן מבהמה כתב
 תקרבו קרבנכם ומביאר במדרשים שמיפת לדיקים
 שעשעיים להקב"ה דכתב זכר אתה לדי' אלקיכם כמי
 האב ששולח את בנו לארץ רחוקה להתלמד מוכרה
 הוא שיחזיר את בנו אליו להשתעשע בו וכפש האדם
 לאחר פטירתו הקרבתו ע"י מלאך מיכאל כה"ג והיו סוד
 כי די' אלקיך אש אוכלת הוא אוכל ממש וכשמת ישראל הוא
 קדש ומי מקריב הנסכים ע"כ אחז"ל להוריד דמעות במקום
 הנסכים ואיתא בכתבי הארז"ל דשם שהל"ן הוא המקטרג על
 מולאי דבס' וכרמו במרגלים וס' לשנים דהמרגלים הוליו
 דבה והגאון הקדוש מלאנלעט בספרו חומת אריאל כתב כי
 לשנ"ה אותיות הל"ן יחסר הי"ו דהיא הוא עין החיים
 כדאיתא

כדאיתא בזוה"ק בכמ"ד וע"י הולאות דבה לה"ר פוגם בו"י
 שהיא עין החיס ונסחלק בו"י מן הלשון וכשאר הלש"ן והתיקון
 היא הנסכים ע"כ לאחר חטא המרגלים נאמר פי' נסכים כי
 התיקון הלה"ר הוא נסכים ולזה הסך נסך כבר לד' הר"ת
 השם הלשן וזרית המעור וזרית הלש"ן מכון זה כנגד זה
 ע"כ א"ש דלחטא הידוע התיקון הדמעות של אדם כשר עכתי"ד
 ועיין בספר מ"כ וזה היא הביאור החיים והמות ביד הלש"ן
 שאם ח"י פוגם בלשונו השם הלשון מקטרג עליו ופוגם
 בו"י וגם יוכל לתקן א"ע ע"י הלש"ן וא"ש כבר זה אשר
 תיקן א"ע והיא מיתת שעשיעים לריבין אנו להוריד דמעות
 עליו כדי שיהי' נסכים לקרבן ועל איש כשר כזה אחז"ל
 במס' מ"ק רובב בערבות שש ושמה צבוא אליו נפש נקי
 ונדיק כדמיון הבן שחזר לאביו מארץ מרחק שלום בתגלית
 השלימות שאביו שש ושמה כנגדו ועתה תפלתו שיהי'
 תפלתו ותירתינו שכלמוד בעבור כשמתו ויהי' מקובלת ומרובה
 לפני הקב"ה שהנשמה יהי' במנוחה נכונה וימליץ טוב בעדינו
 וכפשו תהא לרורה בלרור החיים וזכיתו יגן עלינו ויקיים
 בנו מקרא שכתוב בלע המות לנלח ומחה דמעה מעל כל
 פנים ובל"ג בב"א.

הספר שאמרתי בשעת הקמת מצבה י"ג

מנחם אב

כתוב בתוה"ק ויצב יעקב מצבה על
 קברתה הוא מצבת קברת רחל עד היום
 אהובי רבתי אחי ורעי עתה אני מבין דברי הקדושים
 של אבא מארי הרב"מ שני ימים קודם פטירתו
 ראיתי שמונה מעות ואמר לי ככוס זה אני מבין לקנות לי בית
 ועתה אני רואה שזה היתה כוונתו בצוואה שלו כי שהכל
 יהי'

יהי ממעות שלי ובעד זה המעות העמדנו המלכה והה הבית כמו
 שאמר במדרש ר' נתן אימר מותר המת יבנה לו בית על
 קברו אהובי רבתי החביבים והיקרים הכלית ההספד להרבות
 בבני והטעה היא עפ"י שביארתי הכתיב אל תבנה למת
 כמו בנה להולך לאחז"ל במס' שבת 79 קכ"ג ע"א הנהר ל"י
 רב לרב שמואל בר שלת אחים בהספידא להתם קאימנא
 ופי' רש"י בשעת מיתתו התאמן בהס' שלי שיתחמתי ויכמרו
 רחמי של העומדים ויבנו להתם קאימנא בשעת הספד ואשמע
 איך מתחמם עכ"ל וראיתי בספר דמפרש עפ"י המבואר
 כי האדם בעיה"ז אם יסגל מלות ומע"ט נקרא הולך
 דככל יום הולך ממדרגה למדרגה וצמתים חפשי כיון שמת
 אדם נעשה חפשי מן המלות ואינו מסגל עוד מלות ומע"ט
 נקרא עומד לא הולך אמנם ע"י שהמספיד מעורר לבבות
 נחשבה בנה המת המוטל לפניו שיתחמתי בעבור שיקחו ממנו
 מיסר השכל ע"י גם המת הולך ממדרגה לדרגה וזה
 שביקש רב מר"ש ב"ש אחים בהספידא שמתם ומעורר לבבות
 לבני והטעם להתם קאימנא כי שם אינו
 רק בבחי' עומד כי לינו יוכל לסגל עוד ולית ומע"ט וע"י
 מעורר הלבבות אהי גם אני בבחי' הולך עכתי"ל וזה
 יתבאר הכתיב אל תבנו למת שאין לדיבן לבנות מפני שמת
 גדולים לדיקים במיתתן יותר מבחיייהן אלא להולך לזה
 לדיבן לבנות שהמת יהי הולך ע"י שמעוררין העם ע"י לתשובה
 וע"י האמור יובן היטב מאה"כ משבח אני את המתים שכבר
 מתו מהחיים אשר עודנו חיים ולפי"מ דאמרנו ה"ה
 נעשה הולך ע"י הבני והמעוררות ואמר משבח אני את המתים
 שכבר מתו דגד לים לדיקים במיתתן יותר מבחיייהן אולם
 הא"ך הוא הולך מהחיים אשר עודנו חיים ע"י ההספד
 וכן נהם נעשה הא"ך כמלא מבואר ע"י הספדו גורם להספיד
 שיהי הולך ויכול לבאר בזה מאחז"ל בשבת אר"י א"ר כל
 המתעלל

המתעלל בהספדו של חכם ראוי לקברו בחייו וי"ל. מאי
 מכ"מ הוא זה ועפ"י האמור א"ש דע"י ההספד דמעורר
 לבבות לתשובה נעשה המת הולך וע"י התעללות שלא
 הספידו כשאר עומד ע"כ עוכסו שבחייו יהי עומד ואמר
 ראוי לקובר דנעשה עמד צב"י עומד ועתה חוב עלינו
 לקיים מאחז"ל אגרא דהספיד' דלוי להריס קול צבכי לתשובה
 כדי שעי' יזכה להיות הולך ועל אאמור"ר הגאון הרכ"מ זיע"א
 ככל לבאר הכתובים גם כי אלך בגיא ללמות לא
 אירא ר"ע כי אתה עממי שבטך ומשענתך המה
 יכ"מינו תערוך לפני שולחן כגד נוררי לשנת בשמן ראשי
 כ"סי רויה אך טוב וחסד ירדפינו כל ימי חיי ושבתי בבית
 ד' לאורך ימים לאיתא בספ"ים דיש ר"ע חדרים בגיהנם
 הגרועים יותר מכל החדרים ועכ"ז לא אירא ר"ע לאשר
 שבטך ומשענתך פי' מה שנתת בידי שבט המושל שאמשול
 ברוחי על מעותי ומשענתך לחם שנתת לי מה לפזר מה
 לאכול המה ינחמוני כי תעריך לפני עפ"י דארז"ל תיכח
 בזמן שביהמ"ק קיים וכו' א"ל הקב"ה עכשו שולחנו של
 אדם דומה למוצח ומאכל ומסקה לעניים ומכפר עליו וזה
 כגד נוררי כגד כל מלאגי החבלה הרוגים לפגוע בכפשי
 לשנת בשמן רומז לחממה ראשי שנתת לי שכל בראשי כוסי
 רו"ה שכל הנכנס רעב יוצא שבע ורווה אך טוב וחסד
 ירדפוני מורה על מה שעשיתי חסד עם אחרים חסד זה ירדפוני
 כל ימי חיי ועי"ז אזכה ושבתי בבית ד' לאורך ימים מורה על עוה"ב
 עלמא אריכא כמו שגדרש בזה"ק כמה פעמים אורך ימים
 על עלמא דאחי וברי"ש תיקב"ז בהקדמה עי"ש וטעם להקמת
 מוצה במס' שקלים מותר המת בוכין לו פי' האר"י ז"ל שסוד
 של ז' מקיפין דז' מקיפין יש לאדם ונשארים בבית האבל רק ככל
 יום הולך מקיף אי' עד שביום ז' כולו ז' מקיפין הולכין על הקבר
 ושומרין אותו שם מהחילונים והוא בסוד כפש וז"ש כפשי
 עליו

עליו האבל ולכן בזמן מצבה שישראל שם המקיפין ומטעם
 זה נקרא מצבה נפש שהיא תכלית הזכרון וא"כ י"ל לזה שאמר
 רש"ג דאין עושין נפשית ללדיקים שאין עושין לתכלית
 נפשות שדבריהם זכרוניהם שע"י תורתם ומעשיהם הטובים
 שעשו בחייהם זוכרין אותם ועוד טעם להקמת מצבה מבואר
 בטה"ק שזוהי מאמינין בטה"מ שהיא מ"ג עיקרים שאנו
 אומרים בכל יום דע"י שהולכין על קברו מאמין בטה"מ
 שהיא מ"ג עיקרים שאנו אומרים בכל יום דע"י שהילכין
 ע: קברו מאמין בטה"מ ודוחין היל"ר שהיא לאבן כנגד
 לאמונת התורה הקדושה וזהו נותן אל לבו להאמין בראוי
 וזה הנרצה בכונת הכתוב וי"ל יעקב מצבה על קברתה שישראל
 שם המקיפין הוא מצבת קברת רחל עד היום שיאמינין בטה"מ
 בתיבת על קברתה מרמז שישראל המקיפין על קברתה
 ובתיבת עד היום מרמז על יום ארוך עלמא אריבא שנאמין
 בטה"מ וגם אנו מעמידין המצבה אל שני בחינות אלו שישראל
 המקיפין ונאמין בטה"מ שזוהי במהרה ובזכות אבא מארי הרב"מ
 יגן בעדינו שיקיים בנו במהרה בלע המות לנלח ומתה דמעה
 מעל כל פנים ובל"ג צב"א.

